

1721.

- 17mo Ludewig, Jo. Petrus, a: Clericam exultam successioneis
in fuda et principatus. L. R. F. . . publice . . . ex auctoritate
submitit. 2 Exempl.
- 18mo Ludewig, Jo. Petrus, a: Differentias juris Romani et
Germanici in re militari . . . publice proponit. 1 Exempl.
1721 = 1740
- 19mo Ludewig, Joannes Petrus, a: Differentias juris Romani
et Germanici de senatoribus et consulibus . . . respondit.
2 Exempl. 1721 = 1739.
20. Ludewig, Joannes Petrus, a: De differentias juris Romani
et Germanici in senatibus et, barbari usus, accep-
tatione. Rec. 1738.
- 21mo Ludewig, Joannes Petrus, de: De differentias juris Roma-
ni et Germanici in re militari prescriptionem captivorum.
2 Exempl. 1721 = 1739.
- 22mo Ludewig, Joannes Petrus, a: Dissertatio in ang., qua differen-
tias juris Romani et Germanici in Jure maritimi . . .
publice respondit. 2 Exempl. 1721 = 1736.

- 23^{a. 56} Ludewig, Jr. Petrus, a : De differentis juris Ro- 3
 mani et Germanici in dote et donatione propter
 nuptias. 3 Saempl. 1721 = 1736.
- 24^{a. 56} Ludewig, Jr. Petrus, a : De Differentis juris Romani
 et Germanici in comitiis imperio consensuque pater-
 num. 2 Saempl.
- 25^{a. 56} Ludewig, Jacobus Fridericus : De specie generi derogante
 2 Saempl. 1721 = 1741.
26. Schmeieler, Jr. Fridemann : De restitutione bono manum
 et auctoris leprosum potestatem in processu civili.
- 27^{a. 56} Thomaeus, Christianus : De protractione litis per
 allegaciones legum et doctorum in processu advocatis
 permissas. 2 Saempl. 1721 = 1731.
- 28^{a. 56} Thomaeus, Christianus : De dominio et ejus natura
 in genere intuitu juris ~~et~~ Germanici privati.
 2 Saempl. 1721 = 1731.
- 29^{a. 56} Thomaeus, Christianus : De rerum differentis intuitu
 juris Germanici privati. 2 Saempl. 1721 = 1727.

30^a ¹⁷²⁵ Thomassin, Christianus: In promissis facti liberetur
praestando id, quod interest. 2 Augl. 1721. 1736.

31. Thomassin, Christianus: De protractione iustitiae
per amicabilem compositionem partium litigantium
a iudice tentandam.

32. Thuemmelius, Ludovicus Philippus: Experimentum singulare
de arboribus ex foliis educatis ad rationes physicas reor-
tatum..

33. Thuemmelius, Ludovicus Philippus: De propagatione
luminis per systema planetarium.

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely a list or account.]

Handwritten marginal note on the right edge of the page, possibly a library or collection identifier.

17 7
DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA
DE
1791 29
RERUM
DIFFERENTIIS,
INTUITU
JURIS GERMANICI
PRIVATI,

QUAM
EX DECRETO ILLUSTRIS JCTORUM ORDINIS
PRÆSIDE

DN. CHRISTIANO THOMASIO,
S. REG. MAJ. BORUSS. CONSILIARIO INTIMO, ACADEMIÆ FRIDERICIANÆ DIRECTORE, PROFESSORE JURIS PRIMARIO, ET FACULTATIS JURIDICÆ PRÆSIDE ORDINARIO,
PRO LICENTIA

SUMMOS IN UTROQUE JURE HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA CONSEQUENDI,

AD D. 31. MART. M DCC XXI. HORIS ANTE-ET POMERIDIANIS
PUBLICÈ DEFENDET
AUCTOR

IOHANNES CONRADUS NESEN, A
ZITTAV. LUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ, LITERIS SALFELDIANIS.

VIRIS
ILLUSTRIBUS, MAGNIFICIS, EXCELLEN-
TISSIMIS, AMPLISSIMIS, PRÆNOBILISSIMIS,
CONSULTISSIMIS NEC NON DOCTISSIMIS

DOMINIS

DN. CONSULIBUS

DN. SYNDICO

DN. PRÆTORIBUS

DN. SCABINIS

DN. SENATORIBUS

DN. SECRETARIIS

INCLYTÆ CIVITATIS ZITTA-
VIENSIS.

PATRONIS MEIS OMNI CUM OBSERVANTIA PIETATE
ATQUE OBSEQUIO VENERANDIS

DISSERTATIONEM HANC INAUGURALEM

D. D. D.

VIRI
ILLUSTRES, MAGNIFICI, EXCELLENTIS-
SIMI, AMPLISSIMI, PRÆNOBILISSIMI, CON-
SULTISSIMI NEC NON DOCTISSIMI

PATRONI MEI OMNI CUM OBSERVANTIA,
PIETATE ATQUE OBSEQUIO COLENDI.

Non temeritatis excusatione
opus habeo, cum Magnifico
Vestro Ordini dissertationem
inauguralem inscribo: Jubet
pietas, qua Vobis Patres conscripti obstrin-
gor, ut honorum, quos in academia suscipere

re annisus sum, auspicia ab ipsa Vestra gra-
tia atque favore capiam, qui non solum in
incluta civitate, quæ Vestra prudentia at-
que virtute regitur, natus educatusque sum,
verum etiam Prænobilissimi Vestri Ordinis
benevolentiam atque in promovendis meis
studiis pronum animum sum expertus. Ni-
hil igitur mihi antiquius, nihil magis curæ
esse debuit, quam ut publico aliquo gratæ
mentis atque devotionis specimine defun-
gar, quod a me in præsentia alia non præsta-
ri potuit ratione, quam ut Vestro conspe-
ctui tenuem hanc subjicerem dissertationem.
Publicam enim pie vovendi occasionem ar-
ripio. Quid enim magis optarem, quam
ut divina providentia Vos in Reipublicæ no-
stræ salutem natos, ejusque commodis mul-
ta cum prudentia constantiaque & indefes-
sis laboribus invigilantes diu sospites servare,
Vosque & patriæ & splendidissimis Vestris
familii diutissime superesse velit. Ea mihi
semper erit pietas atque precandi studium:
imo firmam de VESTRA in Cives Vestros gra-
tia

IOHANNEM CONRADUM NERNSTADT

tia atque affectu concipio spem, fore ut me
inposterum Vestro Patrocinio non indi-
gnum habeatis. Ego nihil intermittam,
quo illud conciliare mihi queam: efficiam
omni animi ausu, ut VOBIS de mea devo-
tissima mente omni constet tempore, qui
non postremam gloriam honoremque in eo
quæram, si licuerit re factisque testari, me
omni cum observantia esse

MAGNIFICI VESTRI ORDINIS

Halæ d. 30. Mart.
Anno MDCCXXI.

*Devotum atque perpetuum
Cultorem*

IOHANNEM CONRADVM NESENVVM.

DISSERTATIO
DE
RERUM DIFFERENTIIS,
INTUITU JURIS GER-
MANICI PRIVATI.

PROOEMIUM.

§. I.

Ubi jura, Romanum Justinianum, &
Canonicum, intuitu Germanis, fateri-
tibus hodie accuratioribus Jctis, sint
subsidiaria, mirandum tamen, quod ex
Jctis hactenus nemo tentaverit in-
stitutiones Jurisprudencia Germanica
scribere a), cum tamen res non videat-

tur adeo esse difficilis.

a) Nam omnes (etiam Johannes Schilterus) fundamenti loco ponunt
jus subsidiarium Justinianum, & differentias Juris Germanici ei
tanguam exceptiones subjiciunt, cum tamen jus ordinarium, id est,
Germanicum, deberet fundamenti loco poni, additis exceptionis

A

pe

vel supplementi loco legibus Juris Romani in subsidium receptis. Scorsim quidem Georg. Beyerus in Specimine Juris Germanici, jura Germanica exposuit, sed ea saltem, quae jus Romanum ignorat.

§. II.

Jurisprudencia nomine hic intelligo principia juris in formam artis redacta & per breves positiones explicata, continentem definitiones, divisiones, regulas, & observationes juridicas.

§. III.

Germanicam cum dico, intelligo eam, quae ex antiquis moribus Germanorum, valde differentibus à moribus Romanorum, ortum ducit & hodiernum etiam in foris Germaniae communiter usum habet, etiamsi saepe à Jctis hodiernis ex nimio amore juris peregrini sit corrupta, nisi quatenus successu temporis evidens morum variatio suaserit, jura peregrina in subsidium recipere.

§. IV.

Sunt autem hujus studii duae positiones, publicum & privatum. Publicum est, quod spectat nexum Imperatoris ac Statuum imperii tum inter se, tum intuitu subditorum. Privatum, quod concernit negotia privatorum de meo & tuo. b)

b) Cave ne exclames, definitionem hanc esse novaturientem, & Romanos, cordatissimos istos mortalium! aliter sensisse. Quid scilicet nim esset? Quidsi negem cordatissimitatem illam imaginariam? Quidsi assertum per inductionem demonstrarem? Sed nolo te irritare. Ergo provoco potius ad auctoritatem Ulpiani: l. 41. de LL. Totum autem jus consistit aut in ACQUIRENDO, aut in conservando, aut in minuendo. Aut enim hoc agitur, quemadmodum QUID CUJUSQUE FIAT, aut quemadmodum quis rem vel jus SUUM conservet; aut quomodo alienet vel amittat.

§. V.

§. V.

Collectum est autem utrumque jus ex principiis naturalibus, gentium & civilibus. Priores due classes non opus habent, ut probentur per textus juris Germanici, nisi illustrationis gratia, sed sufficit hic communis ratio vel ratiocinatio, quandoque etiam sensus communis & experientia.

§. VI.

Civilia vero principia, i. e. quae Germanis sunt & fuerunt peculiaria, haurienda sunt partim ex speculo Saxonico, & Suedico C), partim ex jure canonico & civili Romano, quatenus ea vere recepta sunt in Germania, partim ex Recensibus Imperii, partim ex communi observantia, partim ex ordinationibus & statutis communibus plurium Statuum imperii, praecipue vero Protestantium.

- c) Speculum Suedicum & multo recentius est speculo Saxonico & in paucis discrepat à speculo Saxonico. Prius adversus Lambecium & Schilterum latius demonstravit Dn. Praeses in Histor. Jur. Feud. Germ. §. 45. seq. p. 59. seq.

§. VII.

Dividitur communiter jus Germanicum in provinciale & feudale (Land-Recht und Lehn-Recht) uti patet ex dictis duobus speculis. Ius enim Municipale Magdeburgicum (Weichbild) maximam partem collectum est ex jure provinciali Saxonico. (aus dem Land-Recht).

§. IIX.

Jus provinciale illud est, quo usi fuere nobiles, cives urbici & rustici inter se in questionibus communibus de meo & tuo. Hoc vero, quod pertinet ad causas nobilium feudales.

A 2

§. IX.

§. IX.

Quamvis vero causa feudales etiam suo modo completantur controversias de meo & tuo, cum tamen ad eorum meliorem intellectum multa simul capita tractentur respicientia nexum capitum & membrorum imperii, adeoque causa feudales ferè ubique mixturam contineant juris publici & privati, inde jam diu receptum est, ut jus feudale in peculiari libro fuerit propositum. d)

d) Forè sic dicendum: Tempore conditorum Speculorum jus publicum Germanicum propositum fuit in libris quorum rubrica erat: Jus feudale *Lehn-Recht* cum sane horum librorum plurima capita partim de imperatoris electione & potestate, partim de statu & juribus principum statuum agant: Privatum in jure provinciali, *Land-Recht*. Hodie vero, cum plurima controversie illo tempore ignota invaserint jus publicum, ita, ut controversie feudales hujus saltem partem minimam constituent; inde tractatio juris feudalis quasi mediam jurisprudentie partem in Academiis cepit constituere inter jus privatum & publicum, & quasi preparatoria ad jus publicum considerari.

§. X.

Porro jus privatum strictè dictum i. e. juri feudali etiam oppositum, etsi eà quoque methodo tractari possit, ut primo agatur de mei & tui acquisitione, tum de ejus conservatione ac denique de amissione e), convenientius tamen ad plebrasque ordinationes Statuum provinciales vel politicas & harum ordinem f) aut etiam ad regulas faciles & perspicuas methodi erit, si 1) agatur de rerum differentiis, quatenus esse sunt capaces domini, vel minus: item de natura & effectibus variis domini, 2) de contractibus circa res, quæ ad meum & tuum aut ad dominium vel acquirendum, vel conservandum, vel transferendum pertinent, 3.) de successione ab intestato, 4.) de testamentaria successione, 5.) de processu actionis

actionum judicialium circa meum & tuum, 6.) de jure singulari ex diverso statu personarum orto.

- e) Secundum locum Ulpiani jam supra licet b) adductum,
 f) Vide e. g. constitutiones Saxonicas Electoris Augusti, earumque partes, nem statuta Lubecensia &c. quamvis non in omnibus conveniant cum methodo proposita.

§. XI.

Ad hac enim sex capita omnes questiones de meo & tuo commodè referri possunt. Etsi enim de jure personarum in institutionibus Romanis primo loco agatur, convenientius tamen regulis bonæ methodi videtur esse, si variantia jura personarum diversarum post communes regulas, tanquam harum exceptiones tractentur loco ultimo.

§. XII.

Quod de delictorum coercitione & processu criminali nulla facta fuerit mentio, ratio illa dari potest, quod hæc doctrina magis pertineat ad jus publicum, & quod jure Germanico nulla detur privati actio pœnalis g) ex delicto, excepta sola actione injuriarum, qua tamen commodè poterit adungi per modum corollarii doctrina de processu civili.

- g) Quod latius probavit Dn. Praeses in disputatione peculiari anno 1693. habita, & ad objectiones Viri Illustris dissentientis respondit in notis ad Institut. tit. de obl. quæ ex del. nasc. p. 240. seq.

DE RERUM DIFFERENTIIS.

§. I.

Quod in doctrina de rerum differentiis nullæ appareant allegationes textuum ex jure Germanico, sive antiquioribus speculis, sive novioribus recessibus imperii aut ordinationibus Statuum provinciarum,

lium, ideo factum, quod dictæ leges patriæ non sine iusta causa putaverint, jura conscribenda esse de actionibus humanis iuste instituendis, non de doctrinis Grammaticis aut Logicis, sive de definitionibus rerum & differentiis. Atque hic laudandi magis sunt Majores & Legislatores Nostri, quàm vituperandi, quia secuti sunt exempla seu mores communes Gentium, etiam moratorum, quæ in legibus suis non solent explicare naturas rerum, de quibus leges feruntur.

§. II.

Res hic denotat omne id quod capax est mei & tui, id est, quod habile est, ut privati ejus dominium acquirant, quorsum etiam pertinent suo modo personæ, i. e. liberi homines, & actiones, quatenus & hæ & illi acquiri & alienari possunt. a)

a) Actiones per cessionem, liberi homines per oblationem, præscriptionem, nuptias fœminæ liberæ cum homine proprio, aut viceversa &c. Vid. Beyer's *Specim. Jur. German. lib. I. c. 22. §. 6. 7. 19.*

§. III.

Quamvis igitur ad jurisprudentiam privatam non pertineant res extra commercium, præsupponenda tamen hic erit & præmittenda distinctio rerum, quod aliæ res sint extra commercium privatorum, quædam in commercio, ad evitandam videlicet confusionem, cum vulgare axioma valde obscurum sit, omnes res esse in commercio privatorum, quæ non sint extra commercium, rem videlicet dubiam non distincte explicans.

§. IV.

Sunt igitur res quædam vel extra commercium omnium hominum, vel extra commercium saltem privatorum.

§. V.

§. V.

Omnium hominum commercio exemptæ sunt omnes substantiæ merè spirituales & invisibiles, puta Deus, Angeli boni & mali, anima hominis separata, cœlum, lux, aer, nisi quatenus lux & aer sunt accessoria rerum corporalium.

§. VI.

Ex corporibus porro nulla corpora cœlestia sunt in commercio hominum, ut sol, luna ac stellæ reliquæ.

§. VII.

Uterius totus globus terrestris, item vastus oceanus non sunt in commercio. Non tamén planè exempta sunt dominio humano & commercio, mare in genere, aut littora maris, multo minus flumina aut aqua profluens tanquam pars fluminis.

§. IIX.

Quæ saltem *privatorum* commercio exemptæ sunt, vel sunt extrâ commercium *omnium* privatorum, vel tantum extra commercium *quorundam*, ut v. g. mancipium Christianum & multo magis liber homo est extra commercium Judæorum.

§. IX.

Extra commercium omnium privatorum sunt res *publicæ* quæ tales, h. e. quatenus alienari nequeunt à Republica vel Univerſitate.

§. X.

Sunt vero res *publicæ*, quæ sunt in dominio vel totius societatis civilis, vel *universitatis*, quæ est societas minor Republicâ & major familiâ.

§. XI.

§. XI.

Itaque extra commercium privatorum *b)* sunt territoria, mare, flumina, portus, ripæ & in genere omnes res, quæ ad regalia vel horum exercitium spectant, ut patibula, ædiculæ ad decollandos delinquentes destinatæ, muri & portæ civitatis, quæ usu juris Germanici (maxime intuitu protestantium) non sunt res *sanctæ* vel *divini juris*.

b) Non recensentur hic omnes species rerum publicarum vel universitatis, sed saltem præcipua earum exempla. Nam earum tractatio plenior pertinet ad jus publicum. Apud Romanos huc etiam referebantur theatra, balnea &c. Sed hæc apud nos sunt vel res in patrimonio principis, vel privatæ. Confer interim Titium *Iur. publ. libr. 3. c. 7.* Item Dn. Præsid. *in notis ad tit. instit. & ff. de Rerum divisione*, ad ea videlicet, quæ hic continentur §. 9. 10. 11. 12. 13. Ubi simul nota, solere quidem à principibus concedi privatis quandoque rerum publicarum usum. Sed ab usu ad dominium non licet argumentari.

§. XII.

Eadem est ratio cœmeteriorum, templorum & instrumentorum ac vasorum omnium ad cultum divinum pertinentium. Sunt enim & hæc res apud nos nequam res divini juris, sed humani, id est, publicæ.

§. XIII.

Imò subsellia templorum, aut ædiculæ templis annexæ, dic Capellen, imò & sepulcra suo modo sunt res in commercio privatorum.

§. XIV.

Uno verbo reliquæ res omnes, præter hæcenus recensitas, sunt in commercio privatorum.

§. XV.

§. XV.

Harum vero prima differentia est, quod sint vel *feudales* vel non feudales sive *allodiales*, quæ differentia & ejus usus distinctius solet exponi in jure feudali.

§. XVI.

Res allodiales, quæ propriè hujus loci sunt, iterum sunt vel *communes* vel *proprie*. Communes sunt, quæ totæ pertinent ad privatos plures, ad singulos autem earum partes. Propriæ quæ totæ pertinent ad singulos.

§. XVII.

Communes fiunt vel per occupationem plurium, si fuerint res nullius, vel per conventionem aut societatem, vel etiam citra eam, ut hereditates & legata pluribus relicta.

§. XVIII.

Uti vero quod res proprias attinet, regulariter nemo rem suam vendere cogitur, ita quoad communes regulariter nemo tenetur stare in communione, cum communio sit mater litium.

§. XIX.

Poterit ergo quilibet provocare ad divisionem rerum communium & condominum actione ^{c)} ad eam compellere, nisi conventio de communione brevioris temporis aut alia æquitas obstat, ut, si quis intempestivè & dolo malo renunciaret societati.

c) Subtilitas juris Romani de diversis formulis actionum familiae eriscundæ & communi dividundo in Germania nullum habet usum, per ea quæ jam notavit Dn. Præses ad illos duos ff. titulos.

B

§. XX.

§. XX.

Cum tamen in quibusdam rebus divisione non fit opus, sed divisio ipso jure fit facta, notandum, quod rerum aliarum sint *dividuae*, aliarum *individuae*.

§. XXI.

Vocantur autem res *dividuae* & *individuae*, quatenus de partibus rerum quaeritur, in quibus duo vel plures homines jus habere praetendunt. Sunt enim omnes res tota quaedam, de quorum partibus quaeritur. d)

d) Mire inter se dissentiant Doctores circa definitionem rerum *dividuarum* & *individuarum*, quem dissenfum fusius proponit Hoffmannus *de jure rerum individuarum cap. I.* qui tamen nec ipse distinctum conceptum de hac divisione formavit. Ergo tentare licebit, an invenire possim modum dissenfum illum tollendi.

§. XXII.

Partes autem sunt vel partes *pro indiviso*, vel *pro diviso*, clarius vel *intellectuales* vel *reales*. Priorum exemplum esto, si Titius & Cajus agrum vel aedes communes possideant: posteriorum, si Titius & Cajus habeant aedes vel agrum hoc modo, ut unus partem aedium superiorem, vel agri partem ripae propiorem, alter partem aedium inferiorem, vel agri partem a ripa remotiorem habeat.

§. XXIII.

Duplici tamen sensu res dicuntur *dividuae* vel *individuae*, vel intuitu *divisionis jam factae* vel *future*.

§. XXIV.

In primo sensu res *individuae* sunt, quae ita duorum vel plurium jus respiciunt, ut neuter eorum habeat partes reales, *dividuae*, ubi singuli partes reales habent.

§. XXV.

§. XXV.

Hoc sensu regulariter omnes res communes sunt individua. Nam si dividua, aut clarius, si divisa essent, revera essent duae res distinctae, quae non amplius communes essent sed propriae, etiamsi physicè sint unita, ut de aedium & agri partibus realibus modo exempla dedi. e)

e) Usus habet hæc observatio maximè in jure accrescendi. Conf. interim Dd. *ad titulum de usufr. accresc. potissimum ad l. 12.*

§. XXVI.

Excipitur *quantitas*. Hæc regulariter si pluribus vel à pluribus debeatur, ipso jure debetur singulis vel à singulis pro parte, nisi aliter sit conventum. f)

f) Eadem observatio usum habebit in pluribus unius creditoris vel debitoris heredibus.

§. XXVII.

In *secundo* sensu res individua dicuntur, quae nec partes reales habent, nec habere possunt, dividua, quae possunt in partes reales dividi.

§. XXVIII.

Hoc sensu pleraque res sunt dividua, paucis exceptis, e.g. singulis hominibus aut bestiis (vivi) & in genere iis rebus, quarum facta divisione nullus aut deterior usus futurus est, e.g. servitutum prædialium, ususfructus, aratri &c.

§. XXIX.

Ex juribus individuis tamen quaedam sunt plane & omnimodo talia, ut nec usus eorum vel exercitium divisionem recipiat, ut jura servitutum prædialium, vel saltem intuitu suae naturae intrinsecæ sunt individua, cum

tamen divisionem recipiant intuitu exercitii aut fructuum, ut usufructus. *g*)

g) Sic fortè conciliari poterit doctorum dissensio in controversâ valde intricata: an usufructus sit res dividua an individua? Conf. Hoffmannum *de jure rerum individ. cap. i. aphor. 7.*

§. XXX.

Porro res tam dividuæ, quam individuæ sunt vel *universales* vel *singulares*, etsi utræque considerentur ut *singulæ b*) nec communes sint, sed *propriæ*.

b) Ita dicimus *singulæ* hereditates, *singuli* greges.

§. XXXI.

Universales sunt, quæ plures res *singulares* sub se comprehendunt, *singulares*, quæ non nisi una re vel *individuo* (logico) constant.

§. XXXII.

Universales dicuntur etiam *universitas* (non *personarum* (de quâ supra §. 10.) sed *rerum*. Est vero hæc *universitas* vel *juris* seu *honorum*, ut *hereditas*, vel *facti* seu *corporum*, ut *grex*, *armentum*, *equitium*.

§. XXXIII.

Sunt etiam res vel *eadem* vel *diversæ*. Utræque sunt vel *genere* tales vel *specie*. Id vero hic notandum, quod *species* in *jure* denotet id, quod *individuum* appellare solent *Philosophi*, *genus* autem, quod hi *speciem* i)

i) Usus habet hæc distinctio in doctrina *legatorum*, *contractuum*, *solutionis* &c.

§. XXXIV.

Sunt etiam res vel *corporales* vel *incorporales*. Illæ quæ *tangi* & *videri* possunt, hæ quæ *intellectu* per *operationes* & *effectus* percipiuntur.

§. XXXV.

§. XXXV.

Cæterum cum semper hic respiciatur ad jurisprudentiam, incorporales sunt, quæ in jure consistunt, seu ipsa jura, corpora vero, quibus vel jura inhærent, vel quorum gratia jus acquiritur, ut ædes, pecudes, servi, pecunia &c.

§. XXXVI.

Jus ergo est vel *in re*, ipsi rei inhærens, vel *ad rem*, quod ad rem consequendam datur. Illud exercetur contra quemvis possessorem, hoc saltem contra eum, qui ex facto suo nobis obligatus est, vel contra ejus hæredem, utpote qui cum eo censetur una persona.

§. XXXVII.

Jus in re est vel in re corporali propria, nempe *dominium*, vel in aliena, scilicet nostræ utilitatis causa, ut *servitus*, vel securitatis, ut *pignus*.

§. XXXIIX.

Dominium est vel *strictè* dictum, rei corporalis, vel *late* rerum incorporalium, non tantum servitutis & pignoris, sed & obligationis. 1)

1) Obligatio jure Germanico potest etiam absque cessione solenni alienari, nec ossibus inhæret. Unde forte jure Romano erat quidem dominium servitutis & pignoris, sed non obligationis. Neque enim vindicabatur obligatio, nec alienabatur. &c.

§. XXXIX.

Dominium porro est vel *singulare*, ut agri, domus, gregis, vel *universale*, ut hæreditatis. Unde non confundenda hæc divisio cum divisione rerum in universales & singulares, de qua supra §. 30. 31.

B 3

§. XL.

§. XL.

Jus ad rem oritur vel ex *promisso*, vel ex *damno dato*, vel ex *alia aequitate naturali m)*.

m) Cur hic omiſſa fuerit communis doctrina juris Romani, quod obligatio oriatur aut ex contractu vel quasi, aut ex delicto vel quasi, de eo alibi suo loco dicitur fusius. Bre- viter: Illa doctrina est partim obscura, partim paucissima ex illa quadrant ad jus Germanicum.

§. XLI.

Promissa jure Gentium & Germanico sunt, quæ fi- unt ab iis, qui liberam rerum suarum administrationem habent, & acceptata sunt ab eo, cui quid promittitur, si- ve res promissa interveniat sive non, sive verba scripta sint, sive viva voce prolata, sive etiam quocunque mo- do consensus, sive expresse sive tacite, declaretur. n)

n) Unde non opus est doctrinâ Romana de divisione pro- missorum in pacta & contractus, & de utriusque classis subdivisione.

§. XLII.

Qui alteri *damnum dat*, sive dolo, sive culpa & ne- gligentia, idem restituta re æquivalente, id est, ejusdem pretii, debet illi satisfacere, cum nec dolo nec culpa ali- cui prodesse, aut alii nocere debeat.

§. XLIII.

Sunt & aliæ regulæ *æquitatis naturalis*, jus ad rem producentes; v. g. nemini beneficium suum debere esse damnosum; neminem debere locupletari cum alterius damno: neminem debere invitum manere in commu- nione &c. o)

o) Unde actiones negotiationum gestorum, tutelæ, communi dividundo &c. & pleræque actiones contrariæ directis oppositæ.

§. XLIV.

§. XLIV.

Porro etsi *obligatio* fit in genere correlatum omnis juris, etiam in re, *strictè* tamen obligatio prædicatur de correlato juris ad rem, *p*) in tantum, ut communiter Juriconsulti obligationis voce utantur quasi pro synonymo juris ad rem.

p) Sic etiam in lingua Germanica vox *Schuld* denotat debitum ex jure ad rem.

§. XLV.

Etsi etiam omnis obligatio ad faciendum tendat, invaluit tamen usus loquendi, quod vel fit ad *dandum* i. e. ad transferendum dominium, vel ad *faciendum*, id est ad reliqua facta omnia.

§. XLVI.

Sub voce facti in jure includuntur etiam non facta, v. g. patientia, taciturnitas &c.

§. XLVII.

Sunt etiam res, quæ de natura tam corporalium quam incorporalium rerum participant *q*) ut *pecunia* seu nummus, unde & modo inter *corpora* refertur, modo *quantitatibus* accensetur.

q) Connexionem quare supra §. 34.

§. XLIX.

Quantitas in moralibus & in jurisprudentia est vel *persona*, fama, existimatio, honor, vel *rei*, pretium, valor, bonitas nummi externa.

§. XLIX.

Nimirum in nummo consideratur *bonitas* vel *intrinsicca* corporis, *Schrot und Korn*, vel *extrinsicca*, scilicet incorporalis; *Gehalt und Gewicht*.

S. L.

§. L.

Et si autem omnia corpora physice mobilia sint, usu juris tamen res *corporales* sunt vel *mobiles*, vel *immobiles*. Illæ, quæ moveri possunt salva sua substantia, hæ, quæ si moveantur, in aliud nomen transeunt.

§. LI.

Immobiles, sunt agri, fundi, ædificia, *prædia*. Prædia sunt vel *urbana*, quæ destinata sunt ad usum urbanum, vel *rustica*, quæ ad rusticum.

§. LII.

Ufus urbanus omnis ille est, qui non est rusticus. *Rusticus* est, qui destinatus est ad agriculturam & pecuariam, r) & ad usum agrorum, ut tabernæ rusticorum cerevisiariæ, die Schenken.

r) Latius ea de re disseruit Dn. Præses in Dissert. de jure dandæ civit. passim, potissimum vero §. 33.

§. LIII.

Res *immobiles* vel sunt tales sua *natura*, ut agri, vel *facto* ut ædes & ædibus affixa, vas Erd-Maur-Nied-und Nagelfeste isti, adeoque & molendina pneumatica, vel *destinatione*, ut molendina navalia, vel usu juris & *equiparatione* (in quibusdam saltem juris capitibus,) ut bibliotheca, merces in taberna &c. intuitu præstandæ cautionis pro reconventionem & expensis &c.

§. XLIV.

Res *mobiles*, vel sunt *se moventes* ut homines proprii, & animalia, vel *mota ab alio*, ut plantæ & res inanimatæ.

§. LV.

Animalia sunt vel *fera*, quæ regulariter non vivunt in hominis consortio, vel *mansuetæ*, quæ contra, vel *curata*,

curata seu *mansuetacta*, quæ in dultria hominis feram naturam aliquo modo suspenderunt.

§. LVI.

Cum vero animalia vel in aere libero vivant, vel in aqua vel in terra, *volucres & pisces* sunt feræ naturæ, exceptis paucis, quæ ab hominibus nutriuntur, ut certis generibus anserum, gallinarum, columbarum s)

s) Frustra dissentiente Triboniano §. 15. Inst. de R. D.

§. LVII.

Quæ in terra tantum degunt *quadrupedia* & volare nesciunt, partim sunt fera, quæ in sylvis vagantur, partim mansueta. Horum quædam vel *pecudes* dicuntur, quæ gregatim pascuntur, ut oves, capræ, boves, fues, vel *amenta* quæ ad arandum vel arma portanda adhibentur, ut equi & boves; vel *jumenta*, quæ junguntur vel juvant, in oneribus portandis, ut equi, boves, asini, elephantii, cameli &c.

§. LIX.

Res inanimatae mobiles t) sunt v. g. aurum, argentum, vestimenta, supellex variè varians u). Notandum tamen, apud Germanos sæpe *mobilium* nomine venire nonnisi supellestem, ex imitatione vocis Gallicæ *meubles*.

t) Repete suprâ §. 54. u) Plantæ & arbores modo immobilibus accensentur, modo mobilibus, prout cohererent solo, vel ab eo separatæ sunt.

§. LIX.

Sunt etiam res mobiles, u) partim *fungibiles* partim *non fungibiles*. Illæ sunt, quibus uti non possumus sine abusu, i. e. sine diminutione, immutatione, consumptione, fructione, vel alienatione. Hæ, quarum usus esse

c

potest

potest sine abusu, etsi una magis apta sit ad diuturniorem usum, quam altera, quæ scilicet corruptioni aut detritioni facilius est obnoxia.

u) Nam res immobiles sunt non fungibiles.

§. LX.

Uti igitur fungibilium rerum præter esculenta & potulenta, item materialia ædificiorum, exemplum potissimum nummus est, ita ad res non fungibiles pertinent multa artificialia, w) etiam vestimenta, x) quotidiana pariter ac festiva, etiam suppellex, sive aurea, sive argentea, item cuprea & stannea, sive fictilis & lignea.

w) i. e. eminenter talia sive künstliche Dinge, potissimum quæ ob raritatem servari solent. Nam ea quæ ad vulgaria opificia pertinent, v. g. coquorum, fabrorum &c. det Zimmerleute, Meurer, Steinhewer, Siegelbrenner, regulariter sunt fungibilia.

x) Salva reverentia dissentientis Triboniani §. 2. Inst. de usufr.

§. LXI.

De rebus fungibilibus hæc jure Gentium regula est, eas non recipere pretium affectionis, sed in rerum commerciis unam vice alterius fungi. y)

y) vid. disput. Dn. Præsid. de pretio affect. in res fungibiles non cadente.

§. LXII.

Scilicet & pretia rerum varie dividuntur. Est enim pretium vel *vulgare* in permutatione, vel *eminens* v. g. nummus, in emtione. Item vel *legitimum*, quod est determinatum a magistratu, vel *arbitrarium*, & hoc vel *commune*, quod dependet ab arbitrio populi se fundantis in raritate vel vilitate ex nimia copia orta, vel *affectionis*, quod cujuslibet domini arbitrio est relictum, fundantis

dantis se magis in testimoniis & simulacris ambitionis, quam avaritiæ aut voluptatis. Ad simulacra verò ambitionis requiruntur res non fungibiles ^{a)}

^{z)} Conf. Dn. Præsid. lib. 2. Inst. Jurispr. Div. c. 11.

^{a)} Hinc v.g. carius æstimari solet catena legato à principe donata, quam vinum, etsi ab eodem principe donatum.

§. LXIII.

Sunt ulterius res vel *principales*, vel *accessoria*, secundum vulgatum axioma, quod accessorium sequatur principale. Unde & res accessoriæ communiter *pertinentiarum* nomine veniunt. Ita e.g. ædium accessorium est hortus ædibus junctus, fundi accessorium instrumentum vel instructio fundi, equi accessorium ephippium & alia ornamenta.

§. LXIV.

Cæterum cum accessiones rerum magis ab arbitrio hominum eorumque destinatione, nimium quantum variante, dependeant, quam à naturali quadam unione aut dependentia, non poterit commode essentia aut definitio rerum principalium & accessoriarum per certas regulas exponi.

§. LXV.

Frequenter equidem, *quicquid ornandæ rei gratia comparari solet, ei cedit*, etiam si sit pretiosius, ut purpuræ lino aut panno intexta; sed sæpe tamen limitationes sunt addendæ, nisi ornamentum facile separari possit, cum & ornamenta seorsim ac separatim vendi ac emi, aut ad ornandam aliam rem adhiberi soleant; v.g. supellex, instructio & instrumentum fundi, ephippium &c.

§. LXVI.

Similiter *sine quo aliquid esse non potest, id pro principali sæpe habetur*, ut solum intuitu ædificii, item satorum

rum & arborum. Sed & hoc tamen sæpè faller, cum non solum ridiculum sit, ut pictura artificis excellentis debeat cedere vili tabulæ, *b)* sed &, ut scriptura, in qua alter se magnam pecuniæ summam debere fatetur, debeat cedere vilissimæ chartæ. *c)*

b) Unde fallitur Paulus *l. 23. §. 3. de R. V. verbis: necesse est ei rei cedi, quod sine illa esse non potest, quod putaverit, regulas de rebus, accessoriis pertinere ad veritates necessarias & quasi mathematicas.*

c) Unde non bene coheret doctrina Justiniani in *§. litera 33. de R. D. cum §. seq. si quis 34. eod.*

§. LXVII.

Huc pertinent etiam res quædam, quas supra (§. 55) ex destinatione immobiles esse diximus, cum & hic hominum intentio variet. Unde dubitari solet, an *lecti in diversorio* sint accessoria diversorii & affixis æquiparanda, quod dubium non saltem de stragulis & plumis sed & de lectis ligneis moveri solet *d)*

d) Confer interim Carpz. *Part. 3. Const. 24. §. 10.*

§. LXIIX.

Illud vero plane destituitur, quod in rebus artificialibus vel *materia* formæ, vel *forma* materiæ accessio esse debeat, aut quod materia debeat esse res principalis, si species possit reduci ad pristinam materiam, contra forma, si non possit reduci *e)*

e) Respicio hic ad *§. Cum ex aliena materia 25. Inst. de R. D.*

§. LXIX.

In rure *ades* fere sunt accessoria prædiorum rusticorum, aut saltem pro rebus minus principalibus habentur, contra in urbe prædia rustica sunt terè accessoria prædiorum urbanorum seu ædium. *f)*

f) *luc*

f) Intelligo prædia rustica in urbe, ad quæ aditus ordinarius patet per ipsas aedes, ut stabula, horti adibus juncti, non agros extra urbem, aut hortos in alia urbis parte separatim sitos.

§. LXX.

Denique cum rerum proprietatem desiderent homines non solum jucunditatis & delectationis, sed vel maxime utilitatis gratia, hinc nova nascitur differentia inter *rem & fructus rei*.

§. LXXI.

Fructus sunt utilitates rei, (etiam incorporalis, ut fructus jurisdictionis,) quæ ex re, vel occasione rei percipiuntur, unde nascitur prima fructuum divisio in *naturales & civiles*.

§. LXXII.

Cum autem pleræque res raro soleant fructus producere ex sola natura, sed variam eamque non raro laboriosam aut impensas requirentem industriam hominum præsupponant, inde *naturales* fructus solent subdividi in *naturales simpliciter & industriales*, prout vel natura vincit industriam, vel industria naturam.

§. LXXIII.

Sed difficile est, has species ubivis accuratè secernere. g) Neque in jure Germanico hæc distinctio magnum habet usum.

g) Præprimis in fructibus arborum.

§. LXXIV.

Fructus *civiles* sunt, qui ex usu rerum non frugiferarum, aut etiam ex locatione rerum frugiferarum præcedente hominum conventionione percipiuntur.

§. LXXV.

Apud Germanos fructus *civiles* communi nomine *census* (Zins) veniunt. Ita enim appellantur non solum usura, sed & locaria & canones prædiorum rusticorum, quæ & propterea

vocantur *prædia constica* Zins-Güter, Erb-Zins-Güter, quæ fere synonyma sunt *h)*, & cum bonis Romanorum *emphyteuticis* affinitatem quidem habent, non tamen talia sunt, etsi multi Jutorum ex nimio amore Juris Romani illa cum his confundere soleant.

h) Vide interim jus Feud. Suevic. c. 109. IIo. (secund. numer. Schilteri).

§. LXXVI.

Differt à fructibus civilibus *interesse rei*, utpote quod latius est, videlicet vel *lucri cessantis*, vel *damni emergentis*, etsi communiter fructus pecuniæ seu usuræ *interesse* nomine veniant, quia scilicet probatio *interesse* plerumque est difficillima, unde cum certiores sint usuræ consuetæ, loco probationis *træ interesse* adhiberi solent.

§. LXXVII.

Fructus sunt vel *pendentes*, qui sunt pars fundi, & pertinent ad res immobiles, vel *percepti* seu separati & quidem vel *percepti simpliciter*, vel *plene*, si jam sint in horrea translati.

§. LXXVIII.

Percepti sunt vel *extantes* vel *consumti*, qui non amplius extant apud eum, qui percepit, etsi extant apud alium. *Consumtio* enim est vel *naturalis* vel *civilis*, id est alienatio.

§. LXXIX.

Opponuntur aliquando fructus *percepti* etiam *percipiendis*, qui nec *pendent*, nec *percepti* sunt, sed *percipi* potuissent, si debita diligentia fuisset adhibita.

§. LXXX.

Cæterum civili estimatione fructus non intelliguntur nisi *deductis impensis*. Impensæ autem sunt vel *fructuum* vel *rei*. Et vel *impensæ necessariae*, vel *voluptuarie* vel *utiles*.

§. LXXXI.

In terim sæpe difficile est, imprimis in rebus artificialibus noviter extructis, necessarias ab utilibus secernere, imo voluptuarias etiam ab utilibus distincte concipere, cum sæpe mixta sit jucunditas utilitati.

F I N I S.

PRÆSES

Nobilissimo Dn. CANDIDATO

S. P. D.

Facile prævideo, fore non paucos, qui non probabunt, quod tibi consilium dederim, ut loco disputationis inauguralis, si non contra, certè tamen præter mores receptos eligeres theses breviores, vix unam & alteram chartæ plagulam implentes. Sed præterquam, quod jam alibi pluribus rationibus (salvâ tamen dissentientium libertate, & praxi, quam & mihi reservo) hanc disputationes publicandi methodum defenderim, simul & illam causam excusationis loco allegare poterò, quod tantum temporis, ut de prolixiore disputatione sollicitus esse potueris, tibi non reliquerit

D

rit

rit desiderium sponsæ Tuæ in patriâ, celerem ad con-
summandas nuptias reditum exoptantis ac jure quidem
suo postulantis. Ergo ista objectio transeat. Quid ve-
ro illis respondebimus, qui vel negligentiam vel impu-
dentiam nostram allegabunt, quod ausi fuerimus, mul-
tas de rerum differentiis definitiones & divisiones in
chartam conjicere, sine ulla legum aut canonum alle-
gatione, cum tamen tota hæc disputatio esse debeat, &
fit etiam, juridica; turpe autem esse, Jctum sine lege
loqui? Sed tantum abest, ut desint mihi responsiones
ad hanc censuram, ut potius maxima earum adsit cop-
pia, quam tamen malle dissentientibus, ex variis cau-
sis, in aurem dicere, quam ut earum publicatione eas
irritem. Nunc quidem, præter ea quæ jam thesis pri-
ma disputationis nostræ suppeditabit, paucissimis rege-
ro: Legum objectum non esse definitiones ac divisi-
ones rerum, utpote actionibus intellectus accensendas,
nec ipsos celeberrimos Romanorum Jctos ista allegan-
di methodo fuisse usos, nec ullibi præceptam esse legum
allegationem in disputationibus, quin potius nostram
methodum defendi posse per allegationem legum. Cum
enim Jurisprudencia sit divinarum & humanarum re-
rum notitia, justî & injusti scientia, leges quidem & ea-
rum allegatio pertinent ad doctrinam justî & injusti,
non autem ad notitiam rerum sive divinarum sive hu-
manarum, quæ doctrinam justî & injusti præcedere de-
bet *arg. §. 1. Inst. de just. & jure &c.* Transeat itaque &
hæc objectio. Ego interim Nobilissime Dn. CANDI-
DATE de honoribus, quos ambis, mox impetrandis,
Tibi ex animo gratulor, ac Tibi Tuæque Sponsæ fau-
sta ac felicia omnia sincere apprecor. Vale. D. 30.
Martii M DCC XXI.

PRÆNOBILISSIMO atque DOCTISSIMO
DOMINO

DN. IOHANNI CONRADO
NESENO,

Autori & Respondenti Dissertationis,

CHRISTIANUS GODOFRE-
DUS HOFFMANN,

J. U. D. & PROF. JURIS PUBL. ORDIN.
IN ACAD. LIPSIENSI,

S. P. D.

*On flere potui, PRÆNOBILISSIME NE-
SENE, cum intelligerem, TE feliciter &
cum laude absolutis, que ab eo prestari debent
qui ad summos in jure honores adspirat, jam*

*exoptatum finem multorum cum applausu atque approbatione obri-
nere*

uere posse. Gratulor TIBI, quod sub Praesidio Illustris THO-
MASII iterum in publicum prodeas & Magnificus JCtorum
Ordo in Academia Fridericiana TE dignum habeat in quem titulus
atque privilegia Licentiati Juris conferri queant. Ita enim TE
exhibuisti, ut omnium calculo hos honores promeritus esse videaris.
Ego quidem multo abhinc tempore inter eos fui, qui rerum TU A-
RUM felices successus exoptarunt, multaque cum letitia percepe-
runt. Repete nunc patriam dulcissimam, cujus apud me memo-
riam nulla obliterabunt tempora; abi in amplexus & consortium nobi-
ssime Tuae sponse, ut cum ea longam atque suavem vitam ducere
possis. Labora, ut cum tempore ad merita clarissimorum atque
lampsimorum TUORUM MAIORUM accedas. Duo
autem sunt, quae a TE mox discessuro rogo. Primum, ut amicitia-
m mihi illibatam serves; alterum, ut me PATRONIS atque
FAUTORIBUS, qui in inelyta Zittaviensi civitate vivunt, commendes,
eosque certiores reddas, me nunquam gratum erga illos animum iis-
que placendi studium exuere ac deponere velle. Dat. Lipsia die
XXX. Mart. M DCC XXI.

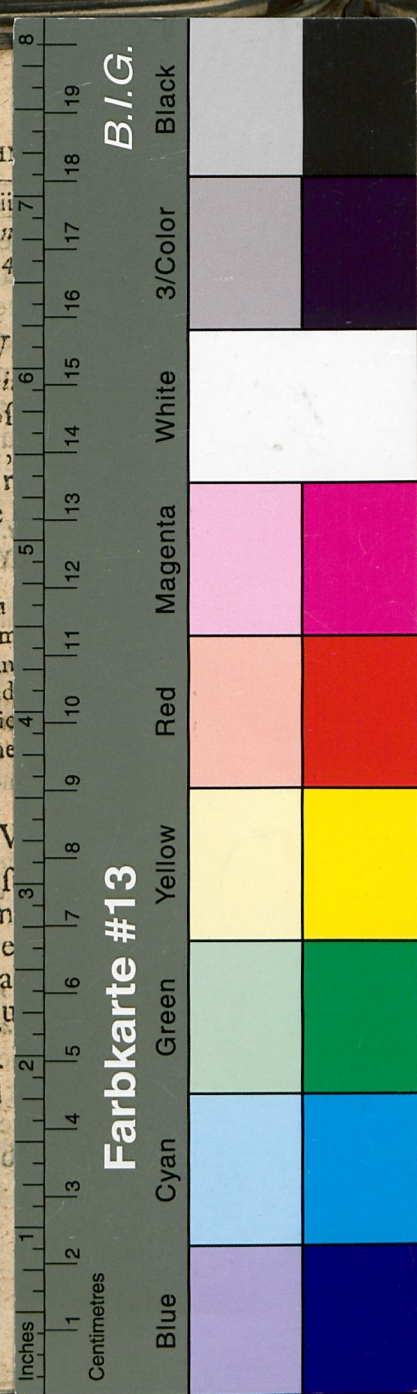
ULB Halle

005 304 997

3

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA
DE

1721 29
RERUM
DIFFERENTIIS,
INTUITU
JURIS GERMANICI
PRIVATI,

QUAM
EX DECRETO ILLUSTRIS IUSTICARUM ORDINIS
PRÆSIDE

N. CHRISTIANO THOMASIO,
REG. MAJ. BORUSS. CONSILIARIO INTIMO, ACADEMIAE FRIDERICIANÆ DIRECTORE, PROFESSORE JURIS PRIMARIO, ET FACULTATIS JURIDICÆ PRÆSIDE ORDINARIO,
PRO LICENTIA

AD OBTIENIENDOS IN UTROQUE JURE HONORES ET
PRIVILEGIA DOCTORALIA CONSEQUENDI,

AD D. 31. MART. M DCC XXI. HORIS ANTE-ET POMERIDIANIS
PUBLICÈ DEFENDET
AUCTOR

JOHANNES CONRADUS NESEN,
ZITTAV. LUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ, LITERIS SALFELDIANIS.